

**Overzicht van aan te
leveren documenten
Wijzigen monument
(gemeentelijk en rijks)**

Inhoud

Inhoud

Inhoud	2
Aangelegd monument (tuin, park, boerenerven)	3
1. <i>Wijzigingen in de aanleg, zoals paden en verhardingen wijzigen of toevoegen, indeling wijzigingen (gras, plantvakken), of kappen van bomen.</i>	3
2. <i>Toevoegen of verwijderen van een bouwwerk bij een aangelegd monument</i>	3
3. <i>Bij een ander gebruik maken van het aangelegde monument Bij ander gebruik maken van het monument.</i>	3
Gebouwd monument	4
4. <i>Wijzigingen aan een monument, zoals verbouwen, aanbouwen, wijzigen constructie, wijzigen indeling ed</i>	4
5. <i>Beperkte toevoeging aan een monument zoals gevelwijziging, dakramen, dakkapel, zonnepanelen ed.</i>	4
6. <i>Isolatiwerkzaamheden</i>	6
7. <i>Onderhoudswerkzaamheden</i>	7
8. <i>Sloop geheel of onderdelen van monument</i>	7
Toelichting op de gevraagde bijlagen:	9
<i>Een terrein-inrichtingstekening moet bevatten:</i>	9
<i>Eisen aan plattegrondtekeningen, doorsnedetekeningen, geveltekeningen en detailtekeningen</i>	9
<i>Een beheervisie (bij aangelegd monument):</i>	9
<i>Wat moet er staan in het bestek of de werkomschrijving?</i>	10
<i>Wat is een uitvoeringsrichtlijn?</i>	10
<i>Bouwhistorische/cultuurhistorische waardebeoordeling</i>	10
<i>Gedetailleerde beschrijving van de technische staat.</i>	10

Aangelegd monument (tuin, park, boerenerven)

1. Wijzigingen in de aanleg, zoals paden en verhardingen wijzigen of toevoegen, indeling wijzigingen (gras, plantvakken), of kappen van bomen.

- Beschrijving en toelichting van de werkzaamheden
- Een bestek of een werkschrijving waaruit de aard en de omvang van de werkzaamheden blijkt.
- Terrein-inrichtingstekening bestaande en nieuwe situatie
- (eventueel) beheervisie, zie hieronder in Toelichting
- opgave van de gebruiken materialen en beplanting
- doorsnedes ter plaatse van de ingrepen (zoals bij nieuw pad, vijverpartij, vergravingen)
- foto's die een goed inzicht geven in de bestaande situatie ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden.

2. Toevoegen of verwijderen van een bouwwerk bij een aangelegd monument

- beschrijving en toelichting van de bouwwerkzaamheden
- Terrein-inrichtingstekening bestaande en nieuwe situatie
- aanzichten/geveltekeningen van alle zijden bestaand en nieuwe toestand, schaal 1:100
- plattegronden bestaande en nieuwe toestand, schaal 1:100
- doorsnedetekeningen bestaande en nieuwe toestand, schaal 1:100
- principedetails van de bouwwerken, schaal 1:5/1:10
- opgave van de gebruiken materialen en beplanting
- (eventueel) een beheervisie, zie hieronder in Toelichting
- foto's die een goed inzicht geven in de bestaande situatie ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden.

3. Bij een ander gebruik maken van het aangelegde monument Bij ander gebruik maken van het monument.

- beschrijving en toelichting van het voorgenomen gebruik en de verwachte invloed op het monument.
- een terrein-inrichtingstekening bestaand en nieuw
- (eventueel) een beheervisie, zie hieronder in Toelichting

Gebouwd monument

4. Wijzigingen aan een monument, zoals verbouwen, aanbouwen, wijzigen constructie, wijzigen indeling ed

- overzichtsfoto's van de bestaande situatie (van het monument en de omgeving)
- detailfoto's die een duidelijke indruk geven van de technische/fysieke staat van het onderdeel/de onderdelen van het monument waar de werkzaamheden plaatsvinden. Deze foto's moeten de noodzaak van de voorgenomen werkzaamheden voldoende illustreren.
- een situatietekening van de bestaande situatie toe. Wijkt de situatie na uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden af van de bestaande situatie? Voeg dan ook een situatietekening van de nieuwe situatie toe.
- een bestek of werkomschrijving waaruit de aard en de omvang van de werkzaamheden blijkt.
- opnametekeningen van de bestaande toestand en plantekeningen van de nieuwe toestand. Bij opnametekeningen kan het gaan om
 - plattegronden,
 - doorsneden,
 - gevelaanzichten en
 - een dak-aanzicht.
- Welke tekeningen nodig zijn hangt af van de aard van de werkzaamheden. In de regel zullen plattegronden en doorsnedetekeningen nodig zijn. Als de werkzaamheden ook impact hebben op het exterieur of het aangezicht van het monument, zullen ook geveltekeningen en in voorkomend geval een dak-aanzicht nodig zijn. Als wijzigingen aan het interieur plaatsvindt, zullen ook tekeningen van de interieurelementen nodig zijn.
- gebrekentekeningen (in geval van gebrekenherstel). Gebrekentekeningen zijn tekeningen van de te verhelpen gebreken. Voor de gebrekentekeningen kunnen de tekeningen van de bestaande toestand als basis gebruikt worden.
- Slooptekening en omschrijving van sloopmethode. In geval van gehele of gedeeltelijke sloop/verwijderen van materialen). Uit slooptekeningen moet blijken welke materialen of onderdelen verwijderd worden. Hiermee moet duidelijk worden wat de omvang en de impact van de voorgenomen sloopwerkzaamheden op het monument is. Voor de slooptekeningen kunnen de opnametekeningen als basis gebruikt worden.
- Rapport nadere bepaling monumentale waarde. Alleen als dit door de gemeente is aangegeven.
- Gedetailleerde beschrijving van de technische staat. Alleen als dit door de gemeente is aangegeven.

5. Beperkte toevoeging aan een monument zoals gevelwijziging, dakramen, dakkapel, zonnepanelen ed.

Zonnepanelen op daken:

- situatietekening waarop de locatie wordt aangeduid. Schaal 1:500;
- foto van het dakvlak waarop u de panelen wilt plaatsen;
- plattegrondtekening van het dakvlak met daarop het legplan voor de zonnepanelen. Uit de tekening moet blijken op welk dakvlak de zonnepanelen worden gelegd en in wat voor patroon ze worden gelegd (legplan), de afstanden tot nok, dakranden, dakvoet, knik en aanwezige dak-elementen (zoals dakramen, dakkapellen, pijpjes, schoorsteen);
- productinformatie van de panelen: type, kleur, afmeting.
- productinformatie waaruit blijkt hoe de zonnepanelen aan het dakvlak worden bevestigd en in welke hellingshoek ten opzichte van het dakvlak de zonnepanelen worden gelegd;
- indien noodzakelijk: technische tekeningen en detailtekeningen op schaal voor te treffen constructieve voorzieningen ter versterking van de dakconstructie waar de zonnepanelen worden gesitueerd.

- een onderbouwing voor de locatiekeuze van de zonnepanelen waaruit blijkt welke locaties zijn onderzocht en waarbij rekening is gehouden met de te onderzoeken voorkeurslocaties zoals genoemd in de Beleidsregel Beleidsregel zonnepanelen op monumenten en rijksbeschermd gezichten.
- tekeningen en foto's moeten van voldoende kwaliteit zijn dat een goede beoordeling mogelijk is.

De gemeente Apeldoorn heeft beleid voor het plaatsen van zonnepanelen op monumenten. In dit beleid wordt geregeld wanneer zonnepanelen toelaatbaar zijn. Van belang zijn: de positie in dakvlak, het type panelen, het legplan, en een voorkeur voor ligging op dakvlakken die niet gekeerd zijn naar het openbaar gebied. Zie hiervoor de Beleidsregel Beleidsregel zonnepanelen op monumenten en rijksbeschermd gezichten.

Dakkapel plaatsen of vervangen:

- Situatietekening waarop het bouwwerk waarop de dakkapel wordt geplaatst wordt aangeduid, schaal 1:500.
- Gevelaanzichten van de bestaande en nieuwe toestand, aan de zijde waar de dakkapel in het dakvlak wordt geplaatst, schaal 1:100
- Verticale doorsnede van de bestaande en nieuwe toestand, met hoogtemaatvoering bij de verdieping waar de dakkapel op wordt geplaatst, schaal 1: 100.
- De bestaande en nieuwe toestand van de plattegrond van de verdieping waar de dakkapel op wordt geplaatst, schaal 1:100.
- Principedetails die verband houden met het uiterlijk en de bouwkundige opbouw van de wijziging, schaal 1:5 /1:10
- Aansluitdetails dakranddetail en zijwang dakkapel, schaal 1:5/1:10
- kleur en materiaalgebruik
- Kleurenfoto van de bestaande situatie

Eenvoudige gevelwijziging, veranderen van kozijnen, plaatsen dakramen, of plaatsen zonwering

- Situatietekening waarop de locatie waar de aanvraag betrekking op heeft wordt aangeduid, schaal 1:500.
- Gevelaanzichten van de bestaande en nieuwe toestand waar de wijziging betrekking op heeft, schaal 1:100
- Principedetails die verband houden met het uiterlijk en de bouwkundige opbouw van de wijziging, schaal 1:5 /1:10
- Voor kozijnwijziging: detailtekening van bestaand en nieuw.
- Principedetails die verband houden met het uiterlijk en de bouwkundige opbouw van de wijziging, schaal 1:5 /1:10
- Aansluitdetails schaal 1:5/1:10
- kleur en materiaalgebruik
- Kleurenfoto van de bestaande situatie

6. Isolatiwerkzaamheden

- Onderbouwing van de werkzaamheden. Zie in dit verband bijvoorbeeld de uitvoeringsrichtlijn URL 2001 Bouwkundig advies monumenten, die wordt beheerd door de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg. zie [Uitvoeringsrichtlijn verduurzamen](#)
- Tekeningen bestaande en nieuwe toestand .Het betreft: de relevante plattegronden, doorsneden, gevelaanzichten en een dak-aanzicht.
- Detailtekeningen die verband houden met het uiterlijk, productinformatie, kleur- en materiaalstaat. De te gebruiken materialen en inzicht hoe het bouwwerk is opgebouwd. In bestaande en nieuwe toestand.
- Dat wat u exact moet aanleveren is afhankelijk van de uit te voeren werkzaamheden. Zie hieronder voor veelvoorkomende werkzaamheden.

Dakisolatie:

- geveltekening bestaand en nieuw
- detailtekening doorsnede bestaand en nieuw waaruit de bestaande en nieuwe opbouw blijkt
- aansluitdetails bestaand en nieuw op bestaande constructie
- opgave materiaal, productinformatie
- eventueel een bouwfysisch rapport waaruit moet blijken dat er geen schade aan de bestaande constructie ontstaat met de voorgenomen isolatiwerkzaamheden.

Wandisolatie:

- plattegrondtekening met aanduiding van de wanden die worden geïsoleerd
- detailtekening doorsnede bestaand en nieuw waaruit de bestaande en nieuwe opbouw blijkt
- aansluitdetails op bestaand (zoals op kozijnen, plafond, schouw ed)
- opgave materiaal, productinformatie
- eventueel een bouwfysisch rapport waaruit moet blijken dat er geen schade aan de bestaande constructie ontstaat met de voorgenomen isolatiwerkzaamheden.

Isolatieglas:

Vervangen van beglazing door isolatieglas of het aanbrengen van achterzetbeglazing (binnenzijde):

- geveltekening of foto's waaruit blijkt welke ramen voorzien worden van isolatie
- productinformatie van toe te passen beglazing
- detailtekening bestaand en nieuwe van de kozijnen met daarin de beglazing. Uit de tekening moet blijken of er een aanpassing aan kozijn/raam noodzakelijk is. Bij schuiframen ook detailtekening van het schuifmechanisme.

Vloerisolatie:

- plattegrondtekening met aanduiding welke vloeren het betreft.
- doorsnedetekening met aanduiding welke vloer het betreft.
- detailtekening van de bestaande en nieuwe opbouw.
- Productinformatie van de toe te passen materialen.
- eventueel een bouwfysisch rapport waaruit moet blijken dat er geen schade aan de bestaande constructie ontstaat met de voorgenomen isolatiwerkzaamheden.

Spouwmuurisolatie:

- geveltekening of foto's van de gevels die worden geïsoleerd
- onderzoeksrapport naar de spouw. Waaruit moet blijken dat de spouw voldoende schoon en ruim is om het vullen goed te laten verlopen.
- beschrijving van de werkzaamheden. Hoe wordt de isolatie aangebracht, waar worden de gaten geboord en hoe worden de gaten hersteld (welke specie en kleur).
- Productinformatie over het isolatiemateriaal
- eventueel een bouwfysisch rapport waaruit moet blijken dat er geen schade aan de bestaande constructie ontstaat met de voorgenomen isolatiewerkzaamheden.

7. Onderhoudswerkzaamheden

- overzichtsfoto's van de bestaande situatie (van het monument en de omgeving)
- detailfoto's die een duidelijke indruk geven van de technische/fysieke staat van het onderdeel/de onderdelen van het monument waar de werkzaamheden plaatsvinden. Deze foto's moeten de noodzaak van de voorgenomen werkzaamheden voldoende illustreren.
- een situatietekening van de bestaande situatie toe. Wijkt de situatie na uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden af van de bestaande situatie? Voeg dan ook een situatietekening van de nieuwe situatie toe.
- een bestek of werkomschrijving waaruit de aard en de omvang van de werkzaamheden blijkt.
- opnametekeningen van de bestaande toestand en plantekeningen van de nieuwe toestand. Bij opnametekeningen kan het gaan om
 - plattegronden,
 - doorsneden,
 - gevelaanzichten en
 - een dak-aanzicht.
- Welke tekeningen nodig zijn hangt af van de aard van de werkzaamheden. In de regel zullen plattegronden en doorsnedetekeningen nodig zijn. Als de werkzaamheden ook impact hebben op het exterieur of het aangezicht van het monument, zullen ook geveltekeningen en in voorkomend geval een dak-aanzicht nodig zijn. Als wijzigingen aan het interieur plaatsvindt, zullen ook tekeningen van de interieurelementen nodig zijn.
- gebrekentekeningen (in geval van gebrekenherstel). Gebrekentekeningen zijn tekeningen van de te verhelpen gebreken. Voor de gebrekentekeningen kunnen de tekeningen van de bestaande toestand als basis gebruikt worden.
- Gedetailleerde beschrijving van de technische staat. Alleen als dit door de gemeente is aangegeven.

8. Sloop geheel of onderdelen van monument

- overzichtsfoto's van de bestaande situatie (van het monument en de omgeving)
- detailfoto's die een duidelijke indruk geven van de technische/fysieke staat van het onderdeel/de onderdelen van het monument waar de werkzaamheden plaatsvinden. Deze foto's moeten de noodzaak van de voorgenomen werkzaamheden voldoende illustreren.
- een situatietekening van de bestaande situatie toe. Wijkt de situatie na uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden af van de bestaande situatie? Voeg dan ook een situatietekening van de nieuwe situatie toe.
- een bestek of werkomschrijving waaruit de aard en de omvang van de werkzaamheden blijkt.
- opnametekeningen van de bestaande toestand en plantekeningen van de nieuwe toestand. Bij opnametekeningen kan het gaan om
 - plattegronden,
 - doorsneden,
 - gevelaanzichten en
 - een dak-aanzicht.
- Welke tekeningen nodig zijn hangt af van de aard van de werkzaamheden. In de regel zullen plattegronden en doorsnedetekeningen nodig zijn. Als de werkzaamheden ook impact hebben op het exterieur of het aangezicht van het monument, zullen ook geveltekeningen en in voorkomend

geval een dak-aanzicht nodig zijn. Als wijzigingen aan het interieur plaatsvind, zullen ook tekeningen van de interieurelementen nodig zijn.

- gebrekentekeningen (in geval van gebrekenherstel). Gebrekentekeningen zijn tekeningen van de te verhelpen gebreken. Voor de gebrekentekeningen kunnen de tekeningen van de bestaande toestand als basis gebruikt worden.
- Gedetailleerde beschrijving en onderbouwing van de technische staat. Als dat door gemeente is aangegeven.
- Slooptekening en omschrijving van sloopmethode. In geval van gehele of gedeeltelijke sloop/verwijderen van materialen). Uit slooptekeningen moet blijken welke materialen of onderdelen verwijderd worden. Hiermee moet duidelijk worden wat de omvang en de impact van de voorgenomen sloopwerkzaamheden op het monument is. Voor de slooptekeningen kunnen de opnametekeningen als basis gebruikt worden.
- Rapport nadere bepaling monumentale waarde. Als dit door de gemeente is aangegeven.
- Rapport archeologische waarde. Als bij de voorgenomen sloop de bodem verstoord en de gemeente het heeft aangegeven.

Toelichting op de gevraagde bijlagen:

Een terrein-inrichtingstekening moet bevatten:

- een noordpijl,
- duidelijk maatvoering en schaal aanduiding
- dichtsbijzijnde openbare weg, de op het perceel aanwezige bouwwerken
- perceelsgrenzen
- aangrenzende locaties met de daarop voorkomende bebouwing
- indien aanwezig: verharding, gras, plantvakken, bomen, hagen, paden, wegen, parkeerplaatsen, bouwwerken, erfafscheiding, poort ed.

Eisen aan plattegrondtekeningen, doorsnedetekeningen, geveltekeningen en detailtekeningen

Plattegrond- en doorsnedetekening. Leesbare schaal, met maatvoering en schaal aanduiding (aanduiding met maatlijn). Schaal niet kleiner dan 1:100 en bevatten de volgende historische gegevens:

- balklagen:
 - gestippeld aangegeven in plattegronden van ruimten onder de balklagen
 - getekend aangegeven in doorsneden met aanduiding van de afmetingen;
- geornamenteerde plafonds, gestippeld aangegeven in plattegronden van de ruimten waar deze zich bevinden;
- houtafmeting, balklagen en kapconstructie, aangegeven in doorsnedetekeningen van de bestaande en van de nieuwe toestand;
- bijzondere ruimten of bouwdelen, direct of indirect betrokken bij de werkzaamheden, aangegeven in plattegronden en doorsneden.

Geveltekeningen: leesbare schaal, met maatvoering en schaal aanduiding (aanduiding met maatlijn). Algemene geveltekening schaal niet kleiner dan 1:100. Bij een ingrijpende wijziging: schaal niet kleiner dan 1:20 of 1:50.

Detailtekeningen: leesbare schaal, met maatvoering en schaal aanduiding (aanduiding met maatlijn), schaal niet kleiner dan 1:1, 1:2 of 1:5. Tekening voorzien van omschrijving materiaaltoepassing

Een beheervisie (bij aangelegd monument):

In principe alleen nodig als de gemeente dit heeft aangegeven. Een beheervisie geeft aan welke elementen van de groenaanleg van belang zijn en de wijze waarop deze in stand gehouden moeten worden. Tijdens het vooroverleg kan de gemeente aangeven dat een beheervisie noodzakelijk is. De gemeente kan deze ook opvragen als het uw aanvraag aan het beoordelen is en deze gegevens voor een goede beoordeling noodzakelijk blijken.

Baseer de beheervisie op een analyse en een waardering op grond van:

- (cultuur)historisch onderzoek
- inventarisaties van natuurwaarden, recreatieve en belevingswaarden
- waterhuishouding en bodem, en
- wensen van belanghebbenden (eigenaar en gebruikers)

Zorg dat deze visie duidelijk maakt welke keuzes zijn gemaakt voor het beheer en richtinggevend is voor een langere periode, bijvoorbeeld 12 tot 18 jaar, of langer. De visie kan daarnaast worden weergegeven in streefbeelden

Wat moet er staan in het bestek of de werkomschrijving?

- de materialen die u van plan bent te gebruiken (wat en hoeveel?)
- de materialen die u van plan bent te vervangen (wat en hoeveel?)
- de constructies, afwerkingen en kleuren die u van plan bent toe te passen, en
- hoe u van plan bent het voorgaande te verwerken en uit te voeren, conform uitvoeringsvoorschriften. [Uitvoeringsvoorschriften monumenten](#)

Wat is een uitvoeringsrichtlijn?

Een uitvoeringsrichtlijn is een document dat samen met de beroepsgroep is vastgesteld, waarin uitvoeringstechnieken, methoden en technische specificaties van materialen staan beschreven die te maken hebben met het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden of het maken van een product. Een voorbeeld van zo'n uitvoeringsrichtlijn is de URL 4001 Historisch timmerwerk, die wordt beheerd door de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (zie [uitvoeringsrichtlijnen](#)).

Tijdens het vooroverleg kan de gemeente aangeven dat een opgave van de te hanteren kwaliteitsnormen of uitvoeringsrichtlijnen noodzakelijk is. De gemeente kan deze ook opvragen als het uw aanvraag aan het beoordelen is en deze gegevens voor een goede beoordeling noodzakelijk blijken.

Bouwhistorische/cultuurhistorische waardebepaling

De nadere bepaling van de monumentale waarde gebeurt aan de hand van een of meer cultuurhistorische rapporten over de architectuurhistorie, bouwhistorie, interieurhistorie, kleurhistorie of tuinhistorie.

Een cultuurhistorisch rapport wordt opgesteld door een deskundige en bevat de volgende gegevens:

- cultuurhistorische waardenstelling van het monument die ten minste de volgende aspecten omvat: cultuurhistorie, architectuurhistorie, bouwhistorie, ensemblewaarde, situationele waarde en stedenbouwkundige waarde;
- bronvermelding;
- (historische) afbeeldingen

Gedetailleerde beschrijving van de technische staat.

Een technisch rapport moet zijn opgesteld door een deskundige. Onder technische rapporten vallen rapporten over bouwfysische, constructieve, materiaal-technische of preventieve aspecten. Denk hierbij aan problemen die verband houden met vocht of zout (bouwfysische problemen), fundering, scheurvorming en instabiliteit (constructieve problemen), schimmels, insecten en planten (materiaal-technische problemen) en vocht en graffiti (preventieve behandeling).

Een technisch rapport bevat de volgende gegevens:

- opname van de aard en omvang van de technische problemen;
- advies over de oplossing van de technische problemen;
- constructierapporten bevatten ook berekeningen en tekeningen en zo nodig een stut- en stempelplan.